

man ikke ogsaa kommer til, at det skal beregnes af Slutningslønnen eller den til enhver Tid oppebaarne Lønning. Vi er der inde paa et Skraaplan. Jeg beklager meget, at denne Ordning ikke er forelagt Lønningsudvalget, og jeg kunde fristes til paa Lønningsudvalgets Vegne at anbefale at stemme mod Forslaget, men jeg skal dog vogte mig for at falde for Fristelsen denne Gang.

Wulff: Jeg vil med faa Ord anbefale Ændringsforslaget under Nr. 211 om Bevillingen til de private Gymnasieskoler. Den er jo støttet af hele Finansudvalget undtagen de socialdemokratiske Medlemmer. Det ærede Medlem fra Aalborg (N. C. Christensen) har nylig som Ordfører for sine Meningsfæller udtalt sig imod Bevillingen, og det er til hans Udtalelser, jeg gerne vil knytte et Par Ord. Det ærede Medlem sagde, at det var hans og hans Meningsfællers Ideal at skabe lige Adgang for alle til Undervisning. Saa vidt jeg forstod, var Meningen ikke, at alle skulde have den samme Undervisning; men der skulde være samme Adgang til at faa den Undervisning, der passede for enhvers Anlæg og Evner. Jeg er ganske enig med det ærede Medlem deri, og det er ikke noget nyt, der her lægger sig for Dagen. Jeg har for ca. 20 Aar siden talt derfor her i Tinget; og det er et Princip, som er gennemført i vort Naboland Sverige, i alt Fald for den mandlige Ungdoms Vedkommende. Men jeg vil gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at det lader sig praktisk talt ikke gøre at naa det Maal ved udelukkende at give Adgang til Statsskolen eller den offentlige Skole. Selv om det ærede Medlem faar eller har en Gymnasieskole i sin By, Aalborg, og selv om der ogsaa findes en i Brønderslev og en anden 3 Mil Syd for Aalborg, vil der alligevel være Ulighed til Stede med Hensyn til Adgang til Gymnasieundervisning. Selv om man gør Gymnasieundervisningen gratis, bliver der dog ikke fuld Ligestilling for de Folk, der ikke har Skole der, hvor de bor, og hvis Børn derfor maa bringes ind til det Sted, hvor Skolen ligger. Der maatte skaffes gratis Befordring, de fleste Steder ogsaa gratis Ophold, og saa blev der endda ikke fuld Lighed, idet man ikke fuldt ud kan erstatte Børnene Hjemmet. Det Ideal, det ærede Medlem tilstræber, vil først kunne opnaas, naar der findes en saadan Gymnasieskole paa hvert Sted, saaledes at der kun bliver en minimal Afstand, og alle kan gaa til Skolen.

×

Men jeg vil nu gerne gøre opmærksom paa, at den private Skole bidrager til at formindske Uligheden, idet der ved privat Initiativ oprettes Skoler paa Steder, hvor det offentlige ikke er i Stand dertil. Ved altsaa at støtte den private Skole virker man hen imod det Ideal, som det ærede Medlem tilstræber, at skabe samme Adgang, saa vidt muligt, for alle til at opnaa den højere Skoleundervisning. Jeg synes derfor, det ærede Medlems Fremgangsmaade er meget ufornuftig, thi hvis man nægtet Privatskolen dette Tilskud, vil man enten opnaa at gøre disse Skoler umulige — og der bliver da ingen Adgang paa vedkommende Sted og i dets nærmeste Omegn til at opnaa højere Skoleundervisning —, eller ogsaa vil man opnaa, at Adgangen bliver dyrere; og selv om der altsaa bliver Adgang til at faa højere Undervisning, bliver der ikke lige Adgang; man letter ikke Adgangen dertil, man gør den tværtimod kostbarere. Alene af den Grund forekommer det mig, at det vilde være urigtigt at stemme mod denne Bevilling. Men hertil kommer, at den Retning, som det ærede Medlem talte for, vil, selv om den muligt kan falde sammen med de to Punkter i den socialdemokratiske Treklæng, Ligheden og Broderskabet — Ligheden ubetinget, Broderskabet tvivlsomt — stride mod det tredje: Friheden. Den private Skole her i Landet virker nemlig i høj Grad til at bevare Friheden, saaledes at Forældre og skolesøgende kan vælge det Sted, hvor de ønsker deres Undervisning. Denne Frihed vil sikkert i alt væsentligt forsvinde, hvis den private Undervisning bliver slaaet ned, og al Undervisning bliver offentlig. Denne Frihed eksisterer allerede ikke rigtig nu med den bestaaende Stats-, eller jeg bør vel sige, offentlige Kommuneskole. Jeg har selv oplevet et Tilfælde, der har bidraget til at bestyrke mig i den Overbevisning, jeg havde i Forvejen om, at det kun var ringe Frihed, der herskede paa dette Omraade. Jeg har en Gang været Værge for et Barn, som gik i en Kommuneskole, hvor det efter min Mening blev daarligt behandlet; da jeg ønskede det flyttet over i en anden Kommuneskole, stødte jeg paa en Bestemmelse, som forbavtede mig, men som virkelig viste sig at være en Lovregel. Jeg kunde ikke faa dette Barn flyttet, det blev mig nægtet, og Skolen havde Ret til at nægte dets Udskrivning. Altsaa, naar den offentlige Skole sætter sig derimod, har man ikke den Frihed. Jeg kunde bryde Modstanden, fordi Barnet ikke var mit